

Podíl SRVO na vzdělávacích akcích

Měsíc květen 2009 byl pro Společnost pro rozvoj veřejného osvětlení (SRVO) zlomový. Nové vedení společnosti, zvolené na Valné hromadě ve Velkých Pavlovicích, začalo naplňovat a realizovat závěry Valné hromady v praxi. Cílem společnosti je přiblížit v rámci vzdělávacích akcí základní informace o veřejném osvětlení (VO) uživatelům, jimiž jsou většinou obce. V květnu se konalo takových akcí několik (první z nich, zmíněná v článku, ještě před volbami v režii aktivně fungující pracovní skupiny SRVO pro spolupráci s městy a státní správou). Některé byly pořádány společně s Českou společností pro osvětlování (ČSO). Účastníkům všech vzdělávacích akcí byly k dispozici vybrané výtisky časopisu Světlo.

Školení dopravních inženýrů v Teplicích

Dne 7. května 2009 se v Teplicích uskutečnilo bezplatné školení dopravních inženýrů Policie ČR Ústeckého a Libereckého kraje zaměřené na vyjadřování se k projektovým dokumentacím a schvalovacím řízením ohledně instalace prvků VO včetně nasvětlených přechodů pro chodce a problematiky aktivních dopravních značek s diodami LED. Školení zorganizovala nově vzniklá pracovní skupina Bezpečná obec na území Libereckého kraje. Z původně plánovaných dvou půlhodinových přednášek zaměřených na všeobecnou problematiku osvětlování pozemních komunikací se díky bohaté diskusi staly dvě hodiny.

Prítomným zástupcům jednotlivých okresních DI PČR byly předány publikace *Jak projektovat veřejné osvětlení, osvětlování pozemních komunikací včetně vzorových výpočtů VO a Metodické pokyny pro osvětlování přechodů pro chodce na pozemních komunikacích*.

Odborný technický seminář provozovatelů a správců VO v Liberci

Dne 18. května 2009 se ve velkém zasedacím sále Krajského úřadu Liberec konal odborný technický seminář provozovatelů a správců VO Libereckého kraje. Technický seminář pro Sdružení obcí Libereckého kraje a její odborný program připravily společnosti SRVO a ČSO. Nosná témata přednášek pro starosty a zástupce měst a obcí byla zaměřena na *modernizaci VO z pohledu úspor energie, možných investic a financování,*

dále přípravy jedinečného projektu měření rušivého světla na území Libereckého kraje z vrcholu Ještědu. O vysoké odborné úrovni semináře svědčí jména přednášejících a lektorů. Přednášky o problematice venkovního osvětlení zde prezen-

tedstva SRVO; Jaroslav Hanzlíček, ředitel kanceláře SOLK, a Jiří Tesař, místopředseda SRVO, vedoucí pracovní skupiny pro spolupráci s městy a státní správou.

V úvodu bloku přednášek byla představena ČSO. Další přednášky: *Stav VO podle dotazníků obcí Libereckého kraje 2008, včetně Vyhodnocení energetické a provozní náročnosti na území Libereckého kraje, Vyhodnocení stavu VO ČR v rámci programu EFEKT 2008, Pasport VO obce – proč ho vlastnit a k čemu slouží, Základy osvětlování komunikací a přechodů pro chodce, LED svítidla – současnost a perspektivy v osvětlování pozemních komunikací, co je Evropský program GreenLight, Měření rušivého světla a k čemu slouží, Rušivé světlo a legislativa, příprava měření rušivého světla na území Libereckého kraje a možnosti financování rekonstrukcí, výstavby a provozu soustav VO.*

Záměrem pořadatelů bylo přiblížit problematiku VO zastupitelům menších měst a obcí, kde nemají svého správce VO, a možnosti efektivního provozu, údržby a snižování celkových nákladů, včetně možnosti financování při rekonstrukcích a obnovách provozovaných soustav VO.

Pro lepší ilustraci této problematiky je třeba vžít se do potřeb obce a jejich finančních možností k zabezpečení celkového chodu obce. V současné době je to velmi problematická záležitost. Ekonomicky je provozování VO velkou zátěží a obec má jiné priority – školství, zdravotnictví, dopravní obslužnost atd. Znamená to, že finanční prostředky jsou přesouvány z jiných kapitol obecního rozpočtu, např. z provozu a údržby VO. Z důvodu nárůstu cen elektrické energie dnes obce raději v časovém rozmezí, které schválně zastupitelstvo po dohodě s občany,

Obr. 1. Odborný technický seminář provozovatelů a správců VO v Liberci

a) Přednášející (zleva Ing. J. Skála, J. Tesař, Ing. J. Krivošík, Ing. T. Maixner, prof. Ing. K. Sokanský, CSc., Ing. T. Novák, Ph.D.)
b) Posluchači

tovali: prof. Ing. Karel Sokanský, CSc., z VŠB-TU Ostrava, předseda ČSO; Ing. Tomáš Maixner, předseda SRVO a Technické normalizační komise č. 76 Osvětlení, Úřadu pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví, předseda tematické skupiny Rušivé světlo při ČNK CIE; Ing. Juraj Krivošík ze společnosti SEVEN, Střediska pro efektivní využívání energie, o. p. s.; Ing. Tomáš Novák, Ph.D., z VŠB-TU Ostrava; Ing. Jozef Lipka ze společnosti Granthelp; Ing. Jiří Skála, člen

celou soustavu vypnou. **Proto je venkovní osvětlení v pořadí důležitosti výdajů obcí s počtem obyvatel do 10 000 na čtvrtém až pátém místě.**

Vzhledem k finančním možnostem obcí s počtem obyvatel do 10 000 je oblast VO pro stáří svítidel, kabelových tras a jednotlivých přípojních míst, včetně koncepce osvětlování, která byla tvořena v 50. a 60. letech dvacátého století, velmi problematická. Po dokonalém zvážení situace byl připraven model s jednotlivými postupy, jak těmto obcím pomoci. **Jedním z článků připraveného modelu je organizování odborných seminářů na vysoké úrovni pro jednotlivé skupiny, jako jsou např. jednotlivá sdružení měst a obcí, krajské úřady atd.** Seminář v Liberci je prvním příkladem toho, jak pomoci zástupcům státní správy správně rozhodnout o provozování VO.

Na semináři byly na různých typech svítidel v různých cenových kategoriích předvedeny možnosti jejich využití, účinnosti, energetické náročnosti a možných nákladů při provozu a údržbě během let jejich provozu. Záměrem prezentace bylo ukázat na důležitost výběru svítidel při obnově VO a vysvětlit zástupcům měst a obcí, na co se mají při jejich výběru zaměřit a jak při tom postupovat, protože svítidla za nízké pořizovací náklady mohou při provozu a zejména údržbě v budoucnu obecní rozpočet nepřiměřeně zatížit.

Cílem semináře bylo informovat přítomné na základě průzkumu stavu VO o tom, jak optimalizací jednotlivých nákladových položek (cena, životnost, výkonnost a stálost technických parametrů jednotlivých prvků systému VO, cena elektrické energie, jednotková cena lidské práce, jednotková cena použití technického vybavení, zahrnující odpisy zařízení, cenu pohonných hmot apod.) v budoucnu zajistit vynaložení co nejmenších nákladů na výstavbu, modernizaci, rekonstrukci, správu, provoz a údržbu VO.

Seminář o veřejném osvětlení v Bratislavě

Poslední akce, do které se aktivně zapojila SRVO, byl čtvrtý ročník semináře

o VO v Bratislavě, který zde 19. května 2009 uspořádala pod záštitou Unie měst Slovenska společnost CEVO (Centrum pro veřejné osvětlení). Seminář byl zaměřen na problematiku VO v těchto oblastech: **Správná příprava žádostí o nenávratné finanční příspěvky, Vyvarování se a náprava chyb při neodborné rekonstrukci VO, Architektonická a estetická funkce VO, Dosažitelné úspory při provozu VO, Ekologické a socio-psychologické vlivy VO, Osvětlení přechodů pro chodce a bezpečnost provozu, Možnosti financování rekonstrukce VO.**

Obr. 2. Ukázka různých typů svítidel k názornému předvedení možnosti jejich využití (Liberec)

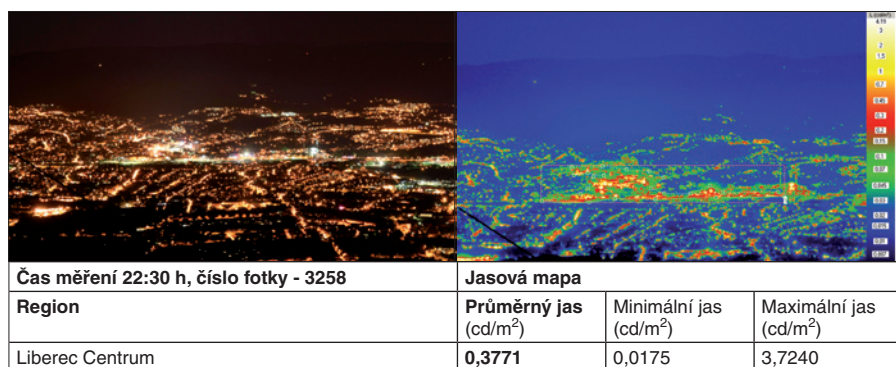
V rámci odborných přednášek zde vystoupili také členové SRVO: Ing. T. Maixner v sekci ekologické a socio-psychologické vlivy VO s přednáškou **Bludné cesty ekologie aneb jak se světlo umazalo** a J. Te-

Shrnutí současné situace ve veřejném osvětlení v ČR

Cílem pracovní skupiny SRVO pro spolupráci s městy a státní správou ve spolupráci s ČSO je připravit komplexní pomoc obcím od zjištění skutečného stavu VO až po jeho rekonstrukci, včetně financování v letech 2009 až 2013. Projekty by neměly řešit jednotlivé obce, ale měly by být směřovány do příprav a realizací jako jeden projekt za územní celek zastřešený jednotlivými kraji.

Granty a různé jiné možnosti investic z fondů EU jsou spíše zaměřeny na kanalizaci, vodovodní přípojky a opravy komunikací (osvětlení je sice vždy součástí těchto programů, ale max. v rozsahu 10 až 20% objemu finančních prostředků). Tam, kde mají obce zmíněné oblasti již vyřešeny, finanční prostředky z fondů nedostanou. Po zkušenostech z let minulých se obce nechťejí zadlužovat. Zařízení VO jsou pak opavována pouze s důrazem na minimální vstupní náklady. Instalují se svítidla co nejlacinější bez ohledu na koncepci a ekonomiku provozu, náklady na provoz a údržbu v důsledku toho rostou. Je to začarovaný kruh, ze kterého lze vystoupit pouze za pomoci prostředků z grantů EU určených na rekonstrukci VO, řešené komplexně, tzn. celkovou rekonstrukcí celé soustavy VO.

V současné době mohou starostové ČR jen tiše závidět sousedům na Slovensku. Tam VO řeší vládní nařízení a vyhlášená grantová schémata fondů EU na úrovni vládní i na úrovni jednotlivých krajů. Vláda ČR a příslušná ministerstva by si ze SR měly vzít příklad, z chyb se poučit a vše dobré použít u nás (včetně zastřešení tematických seminářů k VO pro města a obce).

Obr. 3. Orientační měření jasových poměrů v Libereckém kraji ze dne 17. 5. 2009 (místo měření Ještěd, 1 012 m n. m.)

sař v sekci osvětlení přechodů pro chodce a bezpečnost provozu s přednáškou **Osvětlování přechodu pro chodce z pohledu řidiče**. Uvedené přednášky lze najít na webových stránkách Slovenské společnosti CEVO: <http://www.cevo.sk/>, kde je také množství informací využitelných i v ČR.

Závěrem bych chtěl poděkovat všem účastníkům školení, lektorům a jednotlivým státním a občanským organizacím s přípravou a realizací uvedených setkání. Veškeré přednášky najdete na www.solk.cz/?zobraz=seminare

J. Tesař, místopředseda SRVO